

FLORIAN-RAREȘ TILEAGĂ

Dacii și românii

foto: MIHAI LAZĂR

***Festivalul Cetăților Dacice,
o marcă a Consiliului Județean Alba***

I-ai fi putut vedea cu ochii tăi ! Erau față-n față, pe câmp, ca-n filmele cu eroi. Și s-a întâmplat pe bune la Cricău, unde dacii și românii chiar s-au văzut la față în două din zilele fierbinți de iunie, când dogoarea soarelui parcă-ți ia mințile și vezi năluci, în loc de oameni. Căpcăuni, în loc de copaci. Daci, în loc de români.

Aproape un an a trecut de atunci. Și va mai trece câțva timp până când se întâmplă din nou, așa cum aproape două mii de ani au trecut de când dacii s-au luptat pentru ultima oară cu romanii, pe viață și pe moarte. “Pe viu”, am zice noi, exact așa cum au avut loc cele două zile ale **Festivalului Cetăților Dacice – 20 și 21 iunie 2009, ediția a IV-a** – de la Cricău. Zile fierbinți,

În care totul a fost împânzit de duhul veacurilor trecute, astfel încât ție să-ți placă (poate pentru prima oară) istoria, să cânti, să râzi, să te simți bine. Adică să te vezi în lumea veche a dacilor, cu care festivalul s-a străduit să te întâmpine printr-o viziune realistă, fără aproximări amatoresci de genul "hai să ne jucăm de-a dacii ..." Nicidecum. Festivalul reconstituie istoria "ca spectacol", valorificând cele cinci cetăți dacice ale județului Alba: Cetatea de Baltă, Cricău, Cugir, Ighiu și Săsciori.

Ceea ce e cu atât mai important cu cât, în sfârșit, patrimoniul istoric al județului a fost scos din vitrinele muzeului și pus direct în brațele turiștilor. Și, mai ales, în brațele scepticilor, care s-au convins că nu-i o joacă cu săbii de plastic și organizatori dubioși ... Din contră, vorbim de o bună colaborare între instituții, asociații și profesioniști independenți, care au pus cap la cap o întreagă scenografie de legendă. Nu le-a fost ușor, iar "vinovații" sunt Consiliul Județean Alba, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Asociația "Terra Dacica Aeterna", Asociația "Tradition Group", Asociația Culturală Sarmizegetusa și Editura Dacica. Dar poate și mai important este că lumea chiar a venit la Cricău, din toate colțurile județului și, răzleț, din țară, ca să vadă unul și același lucru: spectacole "cu daci" ...

Ziua întâi. Vinuri, munți și flăcări

Totul a început sâmbăta, în satul Bucerdea Vinoasă, din apropierea Cricăului, acolo unde în 2008 a avut loc inaugurarea cramei de vin "Casa Apoulon". Ei bine, nici în 2009 Bucerdea nu s-a lăsat mai prejos, punând la dispoziție aceeași cramă pentru deschiderea festivalului. Și s-a strâns acolo parcă toată suflarea satului, având răbdare cu fiecare din momentele evenimentului. A fost proiecția filmului promoțional al festivalului, *Dacii liberi*, realizat de Cătălin Cădan, apoi proiecția documentarului *Tradiția culesului strugurilor și producerea vinului*, precum și prelegerea despre "băutul vinului la daci", susținută de conf. dr. Gelu Florea, de la Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca.

A urmat apoi un moment ceva mai special, ca împărtășire sufletească. Mă refer la cele câteva clipe în care a fost lansată cartea de poezie *De sabie și neam*. S-a întâmplat în prezența autoarei, Clarisa Iordache, jurnalistă la Antena 1, care a încălzit răcoarea pivniței cu câteva versuri închinare neamului dacic. A fost un bun moment și pentru Editura Dacica de a prezenta reproduceri de cosoni (monede dacice), culminând cu decernarea medaliilor pentru cei mai buni producători de vin din Bucerdea. Tot atunci, vizitatorii au putut admira expoziția de fotografie

realizată în timpul acțiunilor de ecologizare pe Piatra Craivii, de către copii din Bucerdea Vinoasă și Galda de Jos. Totul s-a încheiat, însă, cu un mic ospăț de bucate tradiționale și vinuri de soi, oferite de către localnici.

Dar odată cu amiaza am lăsat și crama și filmele și vinurile. Avea să înceapă lungul drum spre masivul Piatra Craivii, pe jos, la care ne-am încumetat vreo treizeci de curioși. Dar nu “de capul nostru”, ci în permanenta asistență a Serviciului Salvamont Alba, care a pus la bătaie câteva mașini pentru cei mai puțin rezistenți la urcușul pe munte. Iar sus, la poalele masivului, localnici din Bucerdea ne-au așteptat cu balmoș cald și cu vin. Delicios ! Și n-a fost prima oară când am avut parte de o asemenea călătorie, în “interiorul” unui eveniment. De exemplu, în 2008 fusese organizată o expediție similară la Piatra Craivii și, câteva luni mai târziu, la Ghețarul Vârtoș, în cadrul Târgului de Turism Rural de la Albac.

Pe înserate, însă, festivalul s-a mutat la Cricău. Mai exact, pe costișa de la intrarea în sat, unde scena rustică urma să-i primească pe Hara, Mircea Vintilă și Bandidos. Trei trupe, aceeași stare de bine. Numai că nimeni nu se aștepta la peste 4000 (!) de spectatori. Așadar la o stare de *foarte bine*, în acordurile

năucitoare ale celor de la Hara, în melodiile cuceritor de candidă ale maestrului Mircea Vintilă și, bineînțeles, în muzica incendiară a formației Bandidos. A fost preludiul perfect pentru focurile nopții, care au început odată cu aprinderea celor peste optzeci de torțe de pe deal. S-au dezlănțuit apoi incantațiile și dansurile ritualice ale “Zânelor Zalăului”, amestecate prin public ... Ca să nu mai spun de “Rugul lui Zamolxe”, a cărui văpaie dogoritoare ne-a încălzit pe toți, târziu în noapte. Și ne-a amintit (dacă nu ne-am refuzat acest lux) de spiritualitatea incandescentă a dacilor.

Ultima zi. Arme, lupte și urlete

Duminică. Aceași căldură, aceeași pasiune. Doar că, de data asta, totul a început în satul Cricău, pe terenul de fotbal, unde aproape 5000 de oameni au venit să-i vadă pe daci, pe gladiatori, pe luptători și pe zâne. Cu toții urmau să apară pe teren, dar nimeni n-ar fi crezut că spectacolul avea să fie atât de complex. S-au arătat mai întâi “dacia și romanii”, adică membrii Asociației “Terra Dacica Aeterna” din Cluj-Napoca. Nu numai că au prezentat costumația și armamentul specifice celor din vechime, dar au și reconstituit un mini-război între trupele lui Decebal și cele ale lui Traian, după un scenariu prestabilit (atacarea unui

post roman, uciderea unui ostaș dac și capturarea însoțitoarei sale, aducerea defunctului în tabăra dacilor, ritualul de înmormântare, dansurile ceremoniale și arderea pe rug a celui ucis).

Și parcă n-ar fi fost destul pentru frumusețea spectacolului istoric: au urmat gladiatorii. Doar șapte la număr, sosiți tocmai din Ungaria ("Familia Gladiatoria Panonica"), s-au încins în lupte de un neașteptat realism al efectelor spectaculoase ...

Dar au început, bineînțeles, și întrecerile dacice, comentate cu foarte mult umor de Răzvan și Dani, vedetele de la Antena 1. Iar întrecerile au fost de fapt zece probe sportive, parcurse de cele cinci echipe de "daci" din Cetatea de Baltă, Cricău, Cugir,

Ighiu și Săsciori pentru obținerea titlului de cetate câștigătoare. Probele – “Sulițașul Cetății”, “Brațul de fier”, “Arcul Viteazului”, “Voinicul din cetate”, “Îndemânare și curaj”, “Luptătorul”, “Rapid și puternic”, “Căraușii cetății”, “Să ne unim forțele”, “Cel mai iute

de picior” – au fost cât se poate de antrenante, folosindu-se arme în toată regula, adică scuturi, sulite, arcuri, săgeți și tolbe. Cât despre învingători, cei care au câștigat dreptul să organizeze următoarea ediție în “cetatea” lor ...

... pe viitor, la Cetatea de Baltă !

Ei bine, da ! Au fost “dacii” de la Cetatea de Baltă, iar la viitoarea ediție mergem la ei ! Clasamentul a fost oricum strâns de tot, cum bine șade unui concurs sportiv cu mii de spectatori (și

galerie !): locul I – Cetatea de Baltă, urmată de II – Ighiu, III – Cricău, IV – Săsciori, V – Cugir.

Dar să nu uităm că poate cel mai important aspect al festivalului a fost, totuși, “satul dacic”, o idee mai aparte a Consiliului Județean Alba. Vorbim de un fel de muzeu în aer liber, în care găseai tot felul de fragmente din viața de zi cu zi a dacilor. Au fost expoziții de ceramică, ateliere de fierărit, vânzare de brățări dacice, ba chiar și ateliere interactive de olărit, la care publicul era invitat să ia parte. Prin urmare, festivalul a venit cu felii de viață din universul dacic, despre care din păcate nu mai auzi decât din cărți de istorie. Și n-a fost doar o ilustrare rustică a ceea ce erau, odinioară, dacii. A fost chiar trăirea neconvențională a unei povești cu ropot de copite și urlet de cete războinice ...

Spre seară, publicul a fost invitat pe terenul de fotbal, aproape de scenă. Urma să înceapă concertul folcloric, gazda evenimentului fiind Angela Chelaru. I-a prezentat pe artiști, întreținând o atmosferă de voie bună, fiindcă urmau să cânte soliști de seamă ai Ansamblului Folcloric al Județului Alba, în acompaniamentul orchestrei conduse de către profesorul dirijor Alexandru Pal.

Cam atât deocamdată. Nu uitați de www.cetatidacice.ro (site-ul oficial al festivalului) și de www.stiri.turismalba.ro (revista online de turism a Consiliului Județean Alba), unde puteți găsi tot ceea ce trebuie să știți despre această mare sărbătoare a istoriei și a verii. Nu uitați, așadar, că următoarea ediție se va muta la Cetatea de Baltă. Va fi și atunci o lecție de istorie pe viu, ușor de înghițit și de ținut minte. Deci, avem toate motivele să ne năpustim și acolo, așa cum am făcut-o, în 2009, la Cricău ...